

I ETAP EDUKACYJNY: KLASY I – III EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, fizycznym i estetycznym. Ważne jest również takie wychowanie, aby dziecko w miarę swoich możliwości było przygotowane do życia w zgodzie z samym sobą, ludźmi i przyrodą. Należy zadbać o to, aby dziecko odróżniało dobro od zła, było świadome przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz rozumiało konieczność dbania o przyrodę. Jednocześnie dąży się do ukształtowania systemu wiadomości i umiejętności potrzebnych dziecku do poznawania i rozumienia świata, radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz do kontynuowania nauki w klasach IV–VI szkoły podstawowej.

I. Treści nauczania i przewidywane osiągnięcia – klasa I szkoły podstawowej

1. Edukacja polonistyczna. Wspomaganie rozwoju umysłowego w zakresie wypowiedzania się. Dbalność o kulturę języka. Początkowa nauka czytania i pisania. Kształtowanie umiejętności wypowiedzania się w małych formach teatralnych.

Uczeń kończący klasę I:

1) w zakresie umiejętności społecznych warunkujących porozumiewanie się i kulturę języka:

- ~ obdarza uwagę dzieci i dorosłych, słucha ich wypowiedzi i chce zrozumieć, co przekazują; komunikuje w jasny sposób swoje spostrzeżenia, potrzeby, odczucia,
- ~ w kulturalny sposób zwraca się do rozmówcy, mówi na temat, zadaje pytania i odpowiada na pytania innych osób, dostosowuje ton głosu do sytuacji, np. nie mówi zbyt głośno,
- ~ uczestniczy w rozmowie na tematy związane z życiem rodzinnym i szkolnym, także inspirowane literaturą;

2) w zakresie umiejętności czytania i pisania:

- ~ rozumie sens kodowania oraz dekodowania informacji; odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne i napisy,
- ~ zna wszystkie litery alfabetu, czyta i rozumie proste, krótkie teksty,
- ~ pisze proste, krótkie zdania: przepisuje, pisze z pamięci; dba o estetykę i poprawność graficzną pisma (przestrzega zasad kaligrafii),
- ~ posługuje się ze zrozumieniem określeniami: wyraz, głoska, litera, sylaba, zdanie,

~ interesuje się książką i czytaniem; słucha w skupieniu czytanych utworów (np. baśni, opowiadań, wierszy), w miarę swoich możliwości czyta lektury wskazane przez nauczyciela,

~ korzysta z pakietów edukacyjnych (np. zeszytów ćwiczeń i innych pomocy dydaktycznych) pod kierunkiem nauczyciela;

3) w zakresie umiejętności wypowiedzania się w małych formach teatralnych:

~ uczestniczy w zabawie teatralnej, ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego,

~ rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie,

~ odtwarza z pamięci teksty dla dzieci, np. wiersze, piosenki, fragmenty prozy.

2. Język obcy nowożytny. Wspomaganie dzieci w porozumiewaniu się z osobami, które mówią innym językiem. Uczeń kończący klasę I:

1) rozumie proste polecenia i właściwie na nie reaguje;

2) nazywa obiekty w najbliższym otoczeniu;

3) recytuje wierszyki i rymowanki, śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego;

4) rozumie sens opowiedzianych historyjek, gdy są wspierane obrazkami, gestami, przedmiotami.

3. Edukacja muzyczna. Wychowanie do odbioru i tworzenia muzyki: śpiewanie i muzykowanie, słuchanie i rozumienie. Uczeń kończący klasę I:

1) powtarza prostą melodię; śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru, wykonuje śpiewanki i rymowanki;

2) odtwarza proste rytmy głosem i na instrumentach perkusyjnych; wyraża nastrój i charakter muzyki płaśając i tańcząc (reaguje na zmianę tempa i dynamiki);

3) realizuje proste schematy rytmiczne (tataizacją, ruchem całego ciała);

4) wie, że muzykę można zapisać i odczytać;

5) świadomie i aktywnie słucha muzyki, potem wyraża swe doznania werbalnie i niewerbalnie;

6) kulturalnie zachowuje się na koncercie oraz w trakcie śpiewania hymnu narodowego.

4. Edukacja plastyczna. Poznawanie architektury, malarstwa i rzeźby. Wyrażanie własnych myśli i uczuć w różnorodnych formach plastycznych. Przygotowanie do korzystania z medialnych środków przekazu. Uczeń kończący klasę I:

1) wypowiada się w wybranych technikach plastycznych na płaszczyźnie i w przestrzeni; posługuje się takimi środkami wyrazu plastycznego jak kształt, barwa, faktura;

- 2) ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych;
- 3) wykonuje proste rekwizyty (np. lalkę, pacynkę) i wykorzystuje je w małych formach teatralnych; tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka;
- 4) rozpoznaje wybrane dziedziny sztuki: architekturę (także architekturę zieleni), malarstwo, rzeźbę, grafikę; wypowiada się na ich temat.

5. Edukacja społeczna. Wychowanie do zgodnego współdziałania z rówieśnikami i dorosłymi.

Uczeń kończący klasę I:

- 1) potrafi odróżnić, co jest dobre, a co złe w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi; wie, że warto być odważnym, mądrym i pomagać potrzebującym; wie, że nie należy kłamać lub zatajać prawdy;
- 2) współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych; przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych, grzecznie zwraca się do innych w szkole, w domu i na ulicy;
- 3) wie, co wynika z przynależności do swojej rodziny, jakie są relacje między najbliższymi, wywiązuje się z powinności wobec nich;
- 4) ma rozeznanie, że pieniądze otrzymuje się za pracę; dostosowuje swe oczekiwania do realiów ekonomicznych rodziny;
- 5) zna zagrożenia ze strony ludzi; wie, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc;
- 6) wie, gdzie można bezpiecznie organizować zabawy, a gdzie nie można i dlaczego;
- 7) potrafi wymienić status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto); wie, czym zajmuje się np. policjant, strażak, lekarz, weterynarz; wie, jak można się do nich zwrócić o pomoc;
- 8) wie, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a Polska znajduje się w Europie; zna symbole narodowe (flaga, godło, hymn narodowy), rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej.

6. Edukacja przyrodnicza. Wychowanie do rozumienia i poszanowania przyrody ożywionej i nieożywionej. Uczeń kończący klasę I:

- 1) w zakresie rozumienia i poszanowania świata roślin i zwierząt:
  - ~ rozpoznaje rośliny i zwierzęta żyjące w takich środowiskach przyrodniczych, jak park, las, pole uprawne, sad i ogród (działka),
  - ~ zna sposoby przystosowania się zwierząt do poszczególnych pór roku: odloty i przyloty ptaków, zapadanie w sen zimowy,

- ~ wymienia warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt w gospodarstwie domowym, w szkolnych uprawach i hodowlach itp.; prowadzi proste hodowle i uprawy (w szczególności w kąciку przyrody),
- ~ wie, jaki pożytek przynoszą zwierzęta środowisku: niszczenie szkodników przez ptaki, zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice,
- ~ zna zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: wypalanie łąk i ściernisk, zatrucie powietrza i wód, pożary lasów, wyrzucanie odpadów i spalanie śmieci itp.; chroni przyrodę: nie śmieci, szanuje rośliny, zachowuje ciszę w parku i w lesie, pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato,
- ~ zna zagrożenia ze strony zwierząt (niebezpieczne i chore zwierzęta) i roślin (np. trujące owoce, liście, grzyby) i wie jak zachować się w sytuacji zagrożenia,
- ~ wie, że należy oszczędzać wodę; wie, jakie znaczenie ma woda w życiu człowieka, roślin i zwierząt,
- ~ wie, że należy segregować śmieci; rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych;

2) w zakresie rozumienia warunków atmosferycznych:

- ~ obserwuje pogodę i prowadzi obrazkowy kalendarz pogody,
- ~ wie, o czym mówi osoba zapowiadająca pogodę w radiu i w telewizji i stosuje się do podanych informacji o pogodzie, np. ubiera się odpowiednio do pogody,
- ~ nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku, podejmuje rozsądne decyzje i nie naraża się na niebezpieczeństwo wynikające z pogody,
- ~ zna zagrożenia ze strony zjawisk przyrodniczych, takich jak: burza, huragan, powódź, pożar i wie jak zachować się w sytuacji zagrożenia.

7. Edukacja matematyczna. Wspomaganie rozwoju umysłowego oraz kształtowanie wiadomości i umiejętności matematycznych dzieci. Uczeń kończący klasę I:

1) w zakresie czynności umysłowych ważnych dla uczenia się matematyki:

- ~ ustala równoliczność mimo obserwowanych zmian w układzie elementów w porównywanych zbiorach,
- ~ układa obiekty (np. patyczki) w serie rosnące i malejące, numeruje je; wybiera obiekt w takiej serii, określa następne i poprzednie,
- ~ klasyfikuje obiekty: tworzy kolekcje, np. zwierzęta, zabawki, rzeczy do ubrania,

- ~ w sytuacjach trudnych i wymagających wysiłku intelektualnego zachowuje się rozumnie, dąży do wykonania zadania,
- ~ wyprowadza kierunki od siebie i innych osób; określa położenie obiektów względem obranego obiektu; orientuje się na kartce papieru, aby odnajdować informacje (np. w lewym górnym rogu) i rysować strzałki we właściwym kierunku,
- ~ dostrzega symetrię (np. w rysunku motyla); zauważa, że jedna figura jest powiększeniem lub pomniejszeniem drugiej; kontynuuje regularny wzór (np. szlaczek);

2) w zakresie liczenia i sprawności rachunkowych:

- ~ sprawnie liczy obiekty (dostrzega regularności dziesiętkowego systemu liczenia), wymienia kolejne liczebniki od wybranej liczby, także wstak (zakres do 20); zapisuje liczby cyframi (zakres do 10),
- ~ wyznacza sumy (dodaje) i różnice (odejmuje) manipulując obiektami lub rachując na zbiorach zastępczych, np. na palcach; sprawnie dodaje i odejmuje w zakresie do 10, poprawnie zapisuje te działania,
- ~ radzi sobie w sytuacjach życiowych, których pomyślne zakończenie wymaga dodawania lub odejmowania,
- ~ zapisuje rozwiązanie zadania z treścią przedstawionego słownie w konkretnej sytuacji, stosując zapis cyfrowy i znaki działań;

3) w zakresie pomiaru:

- ~ długości: mierzy długość, posługując się np. linijką; porównuje długości obiektów,
- ~ ciężaru: potrafi ważyć przedmioty; różnicuje przedmioty cięższe, lżejsze; wie, że towar w sklepie jest pakowany według wagi,
- ~ płynów: odmierza płyny kubkiem i miarką litrową,
- ~ czasu: nazywa dni w tygodniu i miesiące w roku; orientuje się, do czego służy kalendarz i potrafi z niego korzystać; rozpoznaje czas na zegarze w takim zakresie, który pozwala mu orientować się w ramach czasowych szkolnych zajęć i domowych obowiązków;

4) w zakresie obliczeń pieniężnych:

- ~ zna będące w obiegu monety i banknot o wartości 10 zł; zna wartość nabywczą monet i radzi sobie w sytuacji kupna i sprzedaży,
- ~ zna pojęcie długu i konieczność spłacenia go.

8. Zajęcia komputerowe. Uczeń kończący klasę I:

- 1) posługuje się komputerem w podstawowym zakresie: uruchamia program, korzystając z myszy i klawiatury;
- 2) wie, jak trzeba korzystać z komputera, żeby nie narażać własnego zdrowia;

3) stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera.

9. Zajęcia techniczne. Wychowanie do techniki (poznawanie urządzeń, obsługiwane i szanowanie ich) i działalność konstrukcyjna dzieci. Uczeń kończący klasę I:

1) w zakresie wychowania technicznego:

- ~ wie, jak ludzie wykorzystywali dawniej i dziś siły przyrody (wiatr, wodę); majsterkuje (np. latawce, wiatraczki, tratwy),
- ~ zna ogólne zasady działania urządzeń domowych (np. latarki, odkurzacza, zegara), posługuje się nimi, nie psując ich,
- ~ buduje z różnorodnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu np. szalasy, namiot, wagę, tor przeszkód; w miarę możliwości konstruuje urządzenia techniczne z gotowych zestawów do montażu np. dźwigi, samochody, samoloty, statki, domy;

2) w zakresie dbałości o bezpieczeństwo własne i innych:

- ~ utrzymuje porządek wokół siebie (na swoim stoliku, w sali zabaw, szatni i w ogrodzie), sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymywaniu porządku,
- ~ zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych,
- ~ wie, jak należy bezpiecznie poruszać się na drogach (w tym na rowerze) i korzystać ze środków komunikacji; wie, jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku, np. umie powiadomić dorosłych, zna telefony alarmowe.

10. Wychowanie fizyczne. Kształtowanie sprawności fizycznej dzieci i edukacja zdrowotna.

Uczeń kończący klasę I:

1) uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami;

2) potrafi :

- ~ chwycić piłkę, rzucić ją do celu i na odległość, toczyć ją i kołować,
- ~ pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne,
- ~ wykonywać ćwiczenia równoważne;

3) dba o to, aby prawidłowo siedzieć w ławce, przy stole itp.;

4) wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną, przestrzeganie higieny; właściwie zachowuje się w sytuacji choroby;

5) wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (np.

środków czystości, środków ochrony roślin);

6) wie, że dzieci niepełnosprawne znajdują się w trudnej sytuacji i pomaga im.

Podane umiejętności dotyczą dzieci o prawidłowym rozwoju fizycznym. Umiejętności dzieci niepełnosprawnych ustala się stosownie do ich możliwości.

11. Etyka. Przybliżanie dzieciom wartości etycznych na podstawie baśni, bajek i opowiadań, a także obserwacji życia codziennego. Uczeń kończący klasę I:

1) przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (współpracuje w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych (grzecznie zwraca się do innych, ustępuje osobom starszym miejsca w autobusie, podaje upuszczony przedmiot itp.);

2) wie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich pragnień kosztem innych; nie niszczy otoczenia;

3) zdaje sobie sprawę z tego, jak ważna jest prawdomówność, stara się przeciwstawiać kłamstwu i obmowie;

4) wie, że nie wolno zabierać cudzej własności bez pozwolenia, pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy i nie niszczy ich;

5) niesie pomoc potrzebującym, także w sytuacjach codziennych;

6) wie, że ludzie żyją w różnych warunkach i dlatego nie należy chwalić się bogactwem ani dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach.